Gemeente Amsterdam

Hoofdlijnen kunst en cultuur 2025-2028 (Kunstenplan)

Concept versie - onderdelen ter advisering door de stadsdelen en stadsgebied, 10/7/2023

In de periode 2025-2028 bouwen we gezamenlijk verder aan een sterke, open en inclusieve cultuurstad. Een stad waarin alle Amsterdammers in alle wijken en gebieden in aanraking kunnen komen met kunst en cultuur en zich voldoende kunnen herkennen in wat de musea, podia, theaters en festivals te bieden hebben. Een stad waarin ruimte is en blijft voor culturele organisaties en broedplaatsen, meer focus komt op de makers en waar kansengelijkheid een centraal uitgangspunt is van het beleid.

Een stad van vele verhalen

Amsterdam is een stad van vele verhalen maar we zien, horen en voelen ze niet allemaal. Wel worden er steeds meer stappen gezet om de nog ondervertegenwoordigde verhalen over het voetlicht te brengen en nieuwe talenten een podium te bieden, om een breder aanbod te creëren en nieuwe publieksgroepen te trekken. Dat is een groot goed en van cruciaal belang om Amsterdam te maken tot een cultuurstad die er is voor iedereen en die is voorbereid op de toekomst.

Hoe die toekomst er precies uitziet, weten we niet. Wel zien we hoe snel de stad verandert, groeit, en duurder, voller en complexer wordt. We zien toenemende polarisatie en segregatie, steeds grotere economische verschillen en steeds minder verbinding tussen mensen. Hiervoor kan kunst en cultuur een tegenkracht vormen, een kracht die verbindt en inzicht biedt, die inspireert en nieuwe perspectieven toont. Ofwel: we hebben kunst en cultuur heel hard nodig.

Daarom willen we gezamenlijk werken aan een nieuwe koers voor kunst en cultuur in Amsterdam. Een koers die reageert op alles wat in de stad gebeurt en vooruit kijkt. En een koers gericht op een toekomst waarin de jonge makers van nu bepalend gaan zijn. Juist daarom hebben deze jonge makers ruimte nodig, mentaal en fysiek. Zuurstof om te kunnen creëren en experimenteren, om nieuwe verhalen te kunnen vertellen en vormgeven.

Over de contouren van het kunst- en cultuurbeleid voor de periode 2025-2028 heeft het college op 17 mei jl. de gemeenteraad geïnformeerd[1].

[1] Raadsinformatiebrief Contouren Kunstenplan 2025-2028, 17 mei 2023.

De kracht van de wijken
Voor deze nieuwe koers kijken we in de eerste plaats naar wijken, waar talenten zich ontplooien en zich ontwikkelen – via opleidingen maar ook via lokale communities en verbindingen met andere domeinen. In de wijken werken makers, kunstenaars en (nieuwe) initiatieven en collectieven aan nieuwe verhalen, nieuwe kunstvormen en nieuwe verbindingen. De waarde van wat zij doen voor de lokale leefomgeving is groot. Hun aanwezigheid en de kunst- en cultuuractiviteiten die zij tot stand brengen zorgen voor meer verbindingen tussen bewoners, bevorderen de betrokkenheid bij de eigen wijk en dragen bij aan persoonlijke ontwikkeling.

Om de kracht van de wijken te benutten is het zaak dat we goed kijken wat er nodig is, waar er kansen verzilverd kunnen worden en waar knelpunten opgelost kunnen worden. Waar de infrastructuur voldoet en waar juist extra ateliers, broedplaatsen, presentatie- en repetitieruimte nodig zijn. Zodat de makers zich kunnen ontwikkelen en hun werk kunnen presenteren in hun eigen omgeving. We kijken naar de stadsdelen Noord, Nieuw-West en Zuidoost, waar we in het Kunstenplan 2021-2024 een inhaalslag zijn gestart. Maar we kijken nadrukkelijk ook naar andere delen van de stad, waar verdicht wordt, waar ook nieuwe wijken worden toegevoegd en waar te weinig aanbod is gericht op de wijken.

Daarnaast is er meer inzet nodig om (beginnende) makers en culturele organisaties te helpen om te professionaliseren en te helpen bij het aanvragen van startbudgetten, projectsubsidies en stipendia. Dat betekent aandacht voor het informeren van de cultuursector en het inrichten van laagdrempelige regelingen.

Om te bepalen wat waar nodig is, waar we kansen voor kunst en cultuur zien en waar knelpunten, hebben alle stadsdeel en het stadsgebied Weesp een eigen profiel opgesteld. Hierin zijn de unieke kenmerken van het stadsdeel beschreven en de ambities en uitdagingen voor de komende jaren. We bepalen gezamenlijk waarmee we aan de slag gaan. De profielen van de stadsdelen en het stadsgebied zijn opgenomen in de bijlage.

Investeren in de wijken
In de periode 2025-2028 gaan we door met investeren in kunst en cultuur in de wijken. In activiteiten die gericht zijn op wijkbewoners van alle leeftijden, maar ook in de culturele infrastructuur. Dat gaat het onder meer over productie- en presentatieplekken die aan (nieuwe) makers en jonge talenten ruimte bieden, plekken om te experimenteren, plekken voor nachtcultuur en over kunst in de openbare ruimte. Waar mogelijk willen we 'de sleutel uit handen geven', zodat initiatiefnemers meer vrijheid en zeggenschap hebben om een plek in te richten en te programmeren.

Om de koers te bepalen voor versterking en uitbreiding van de culturele infrastructuur, stellen we het Strategisch Huisvestingsplan Kunst en Cultuur 2023-2027[2] (SHP Kunst en Cultuur) op. Hierin lichten we toe hoe we in de komende periode het wijkgerichte kunst- en cultuuraanbod willen behouden en versterken, en kijken we ook naar nieuwe plekken voor aanbod dat een regionale, landelijke of internationale functie heeft. Een belangrijk uitgangspunt is dat kunst en cultuur mee moet groeien met de stad. Want we streven naar een complete stad. Waar nieuwe wijken worden

[2] Het SHP Kunst en Cultuur 2023-2027 is recent voorgelegd aan de stadsdelen voor advies. Eind 2023 wordt dit SHP vastgesteld.

gebouwd, moet ook ruimte toegevoegd worden voor maatschappelijke en culturele voorzieningen. Daarnaast is een belangrijk uitgangspunt het behoud en de optimalisatie van de bestaande culturele infrastructuur. Het uiteindelijke doel is een evenwichtige spreiding van relevante culturele voorzieningen over de hele stad. Het realiseren van dit doel zal nog niet eenvoudig zijn want de vraag naar betaalbare huisvesting voor kunst en cultuur wordt steeds groter en het aanbod steeds kleiner.

Broedplaatsen
Broedplaatsen zijn van onschatbare waarde voor Amsterdam en de makers. Ze bieden niet alleen betaalbare werkruimte in een stad waar de prijzen hoog zijn, maar ook een stimulerende en inspirerende omgeving waarin makers in alle disciplines elkaar kunnen ontmoeten, kunnen samenwerken, kunnen experimenteren en zich kunnen ontwikkelen. Zo ontstaat er een vruchtbare voedingsbodem voor nieuwe artistieke expressie en culturele ontwikkeling.

Met de groei van de stad, de toenemende druk op het vastgoed en het verdwijnen van rafelranden, is het van belang dat we in blijven zetten op betaalbare plekken voor de cultuursector en voor broedplaatsen. Jaarlijks zoeken bijna 1.700 kunstenaars een plek in Amsterdam[3]. Het inkomen van de meeste kunstenaars is laag, zeker voor het gemiddeld hoge opleidingsniveau.

Als we inzoomen op de broedplaatsen, zien we dat er nog meer nodig is. Want de huidige broedplaatsen zijn geen afspiegeling van de Amsterdamse samenleving. Veel getalenteerde kunstenaars en creatieven, vooral uit Noord, Nieuw-West en Zuidoost, krijgen niet altijd de erkenning en kansen die ze verdienen om zich te ontwikkelen en te floreren. In het nieuwe Atelier- en Broedplaatsenbeleid 2023-2026 focussen we daarom meer op nieuw talent in de stad en maken we het voor hen makkelijker om toegang te krijgen tot broedplaatsen.

Broedplaatsen zijn een onderdeel van het strategisch huisvestingsplan. Dat betekent onder meer dat in nieuwe wijken ruimte voor broedplaatsen wordt gereserveerd. Bij het uitgeven van tenders nemen we waar mogelijk ruimte voor broedplaatsen mee in het programma. Dit leidt tot broedplaatsen in nieuwe wijken die voor een lange termijn in betaalbare plekken voorzien. We zetten ook actief in op de combinatie wonen en werken in hetzelfde pand. Dat proberen we door afspraken te maken met corporaties over het maken van CAWA-woningen in combinatie met afzonderlijke werkplekken.

Daarnaast zetten we ons in voor het behoud van de bestaande broedplaatsen door samen te werken met eigenaren, verhuurders en de broedplaatsen. Dat doen we onder andere door het verlengen van huurcontracten van broedplaatsen gevestigd in gemeentelijk vastgoed.

Beeldende kunst in de openbare ruimte en het stadscuratorium
Amsterdam heeft een rijke collectie van kunstwerken in de openbare ruimte. Beelden, objecten en schilderingen die de stad mooier maken, die unieke herkenningspunten toevoegen en identiteit geven aan een plek. Ze zijn ook vaak onderwerp van gesprek. Vooral als een nieuw werk wordt geplaatst, kan dat allerlei reacties en emoties oproepen. Dat hoort erbij, het is een teken dat kunst leeft het onder de Amsterdammers.

[3] Onderzoek, Informatie en Statistiek, 2018.

Kunstwerken zijn uitingen van expressie van een kunstenaar, die daarmee vaak uitdrukking geeft aan de wensen en gedachten van mensen op een bepaald moment. De kunstwerken in de stad creëren daarmee een uniek beeld van kunststromingen en maatschappelijke tendensen door de tijd heen.

We blijven in de komende periode inzetten op het realiseren van nieuwe kunstwerken als toevoeging aan de inrichting van de openbare ruimte, met name in ontwikkelgebieden. Want juist daar kan de komst van kunst zorgen voor herkenbaarheid en zo bijdragen aan de identiteit van een nieuwe wijk. We gaan daarom door met de in 2020 ingestelde percentageregeling voor kunst in de openbare ruimte. Hiermee is het mogelijk om in ontwikkelgebieden met budget uit de grondexploitatie in een vroeg stadium kunst te realiseren.

Naast kunstwerken die bedoeld zijn om een plek te markeren, zijn er ook kunstwerken die dienen als herdenkingsmonumenten voor personen of gebeurtenissen. Ze staan vaak op plekken waar een binding of referentie is met de betreffende persoon of gebeurtenis, zoals het beeld van Anton de Kom op het gelijknamige plein in Zuidoost. De stad ontvangt steeds vaker verzoeken voor herdenkingsmonumenten. Deze initiatieven uit de samenleving passen binnen het streven van de gemeente om de openbare ruimte meer inclusief te maken, tot een plek waar alle groepen zich kunnen herkennen. De vele verzoeken vragen wel om een methode of afwegingskader om te bepalen welke initiatieven gehonoreerd kunnen worden, hoe ze als kunstwerken in de openbare ruimte ingepast kunnen worden en hoe de financiering tot stand komt. In de komende periode gaat het college hiervoor richtlijnen ontwikkelen.

We continueren in de periode 2025-2028 ook het budget van € 600.000 per jaar bij het Amsterdams Fonds voor de Kunst dat is bedoeld voor cofinanciering van kunstwerken in de openbare ruimte. Voor kunstprojecten waar de stadsdelen en het stadsgebied direct bij betrokken zijn, wordt vaak van dit budget gebruik gemaakt. Ook kunstwerken die niet zijn geïnitieerd door de gemeente maar door woningbouwcorporaties en particuliere stichtingen worden hierdoor mogelijk gemaakt.

Het Stadscuratorium Amsterdam (SCA) adviseert sinds 2019 het stadsbestuur over kunstprojecten in de openbare ruimte. Het SCA levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de inrichting van de stad. We continueren het jaarlijkse budget van € 100.000 voor ondersteuning van en uitvoering van activiteiten van het Stadscuratorium Amsterdam.

Het SCA benadrukt het belang van goede zichtbaarheid van de collectie kunst in de openbare ruimte. De beelden in de stad en de bijbehorende verhalen en geschiedenissen verdienen het om aan een breed publiek te worden getoond en verteld. We zullen daarom de website met buitenkunst moderniseren en aanvullen met kunstroutes door de stad die achtergrondinformatie geven over kunstwerken. Het streven is om dertig jaar na de laatste grote publicatie over kunst in de straten van Amsterdam (het Amsterdamse Beeldenboek) met een nieuwe publicatie te komen die ingaat op de kunstwerken die de afgelopen decennia zijn gerealiseerd. Voor de extra inzet op communicatie stellen we € 50.000 per jaar beschikbaar.

CONCEPT

Bij de viering van 750 jaar Amsterdam leveren we een extra inspanning om deze bijzondere mijlpaal te vereeuwigen met kunst in de openbare ruimte. Hiervoor is vanuit het project 'Amsterdam 750' een eenmalig budget van € 500.000 beschikbaar. We streven naar meerdere kunstuitingen door de hele stad.

Gebiedsgericht werken en samenwerking met het AFK
Kunst en cultuur heeft ook een plek in het gebiedsgericht werken, waarbij we vooral kijken naar de functie die kunst en cultuur heeft bij het vergroten van de leefbaarheid in de stad. Per gebied worden kansen, uitdagingen en opgaven geformuleerd en vertaald naar een gebiedsagenda. Dat kunst en cultuur daarbij een rol van betekenis kan spelen is evident.

In lijn met het gebiedsgericht werken en om maatwerk te kunnen leveren bij het stimuleren en ondersteunen van kunst en cultuur in de wijk, hebben we een stedelijke subsidieregeling[4] waarvan de uitvoering in handen is van de stadsdelen. Bij deze regeling leggen de stadsdelen jaarlijks de verbinding met de gebiedsopgaven. Zo leveren we in elk deel van de stad maatwerk en ondersteunen we kunst- en cultuurprojecten die de kwaliteit van de leefomgeving in specifieke wijken en gebieden bevorderen. Het gaat om activiteiten die zich onderscheiden vanwege hun artistieke en inhoudelijke kwaliteit en waaraan bewoners actief en/of passief deelnemen.

In de komende maanden kijken we samen met de stadsdelen op welke punten de regeling aanscherping behoeft. We betrekken daarbij ook de constatering van de Amsterdamse Kunstraad dat de voorwaarden voor het aanvragen van subsidie verschillen per stadsdeel[5]. De herziene regeling wordt in het voorjaar 2024 vastgesteld door het college zodat de lokale uitwerkingsbesluiten ten behoeve van het jaar 2025 tijdig kunnen worden opgesteld. Het uitgangspunt is dat de huidige cultuurbudgetten in de stadsdelen die nodig zijn voor de uitvoering van deze regeling ongemoeid blijven. Mede op basis van de Verkenning 2022 van de Amsterdamse Kunstraad kijken we in welke stadsdelen de budgetten te veel onder druk staan. Daarnaast maken we de regeling ook van toepassing op het stadsgebied Weesp.

Ook het Amsterdams Fonds voor de Kunst is actief in de wijken als het gaat om het aanjagen en ondersteunen van kunst en cultuurinitiatieven. De cultuurverkenners van het AFK leggen contact met kunstenaars, culturele instellingen en andere initiatiefnemers en wijzen hen op de financiële mogelijkheden van het AFK. In de periode 2025-2028 gaan we de inzet van de cultuurverkenners versterken en uitbreiden naar Zuid en Centrum zodat alle stadsdelen bediend worden.

Het AFK organiseert speeddates op locatie in de stadsdelen waar iedereen vragen kan stellen over het aanvragen van subsidies maar ook over bijvoorbeeld het vinden van aanvullende financiering, mogelijke samenwerkingspartners, en repetitie- of presentatieplekken. Eens per maand biedt het AFK de mogelijkheid om een subsidieaanvraag mondeling toe te lichten, vaak op locatie in een van de stadsdelen. In 2022 maakten 258 aanvragers hier gebruik van.

De samenwerking tussen het AFK, de stadsdelen en het stadsgebied, en de afdeling Kunst en Cultuur wordt in de nieuwe periode verder geïntensiveerd.

---

[4] Regeling gebiedsgebonden kunst- en cultuuractiviteiten. Bij deze stedelijke regeling stellen alle stadsdelen jaarlijks een lokaal uitwerkingsbesluit vast.
[5] Verkenning 2022, Amsterdamse Kunstraad, p. 26. Zie Verkenning-Amsterdamse-Kunstraad-2022.pdf.

Bijlage

Profielen kunst en cultuur – stadsdelen en stadsgebied

NOORD

Spectaculaire ontwikkeling
Amsterdam-Noord heeft zich sinds 2005 ontwikkeld van een weinig geliefd en onbekend stadsdeel tot een snel groeiend en bruisend onderdeel van Amsterdam. In die ontwikkeling hebben kunst en cultuur een belangrijke aanjagende rol gespeeld: de eerste broedplaatsen, de komst van EYE, de herontwikkeling van NDSM en Storkfabriek en de forse toename van festivals en evenementen. Van een bescheiden cultureel leven naar een omvangrijke cultuursector; de Cultuurtafel Noord heeft momenteel ruim 60 leden. Mede hierdoor staat Noord op de kaart en is een volwaardig onderdeel van de stad geworden.

Noord groeide van 86.500 inwoners in 2010 naar 103.500 in 2022. De stedelijke woningbouw-opgave zal het inwonertal opstuwen naar 116.250 in 2030 en de prognose voor 2030 is 140.000

Keerzijde
Grote delen van de noordelijke IJ-oever zijn prachtig geworden en bieden ruimte aan belangrijke cultuurvoorzieningen met groot bereik, maar voor nieuwe initiatieven is de oever onbereikbaar en onbetaalbaar. Het 'kapitaal' van Noord – postindustriële hallen, kleine loodsen en grote lege kavels – is nagenoeg op. De ambitieuze bouwopgave en gebiedsontwikkeling dreigen te leiden tot een omgekeerde ontwikkeling: gebieden met pionierende culturele bedrijvigheid worden getransformeerd tot woon- en werkgebieden. Na ruim 15 jaar groei dreigt krimp voor de cultuursector door ruimteverlies en verdringing.

Daarnaast is het cultuuraanbod en voorzieningenniveau in de buurten en woonwijken vooralsnog erg achtergebleven. De toevoeging van nieuwe wijken brengt een nieuwe dynamiek met zich mee: wie Noord zegt, zegt gentrificatie. Dit leidt bij veel oorspronkelijke noorderlingen tot gevoelens van uitsluiting. Nieuwe culturele ontwikkelingen lijken niet voor hen bedoeld. De groei van stadsdeel Noord betekent ook groei van de kloof tussen kansrijk en kansarm. Niet voor niets kent Noord sinds enkele jaren activistische bewegingen als Verdedig Noord en Red Amsterdam Noord.

Ambities
Het Ambitiedocument Kunst & Cultuur van Stadsdeel Noord 2021-2024 bevat de volgende hoofdpunten:

- Kunst en cultuur toegankelijk voor iedereen; dus ook aanbod en infrastructuur in wijken en buurten.
- Behoud en versterking van stedelijke partijen in het stadsdeel: meer Kunstenplaninstellingen naar Noord, meer Noordse instellingen in het Kunstenplan.
- Meerkernige stad: CAN-gebied (Centrum Amsterdam Noord) als nieuw stadshart. Het Buikslotermeerplein moet een cultuurplein worden.
- Behoud en verfraaiing van de openbare ruimte; inzet op meer buitenkunst.

CONCEPT

Aandachtspunten en knelpunten
Aan bovengenoemde ambities wordt hard gewerkt, maar ze zijn pas ten dele gerealiseerd. Om meer te kunnen realiseren vraagt Noord aandacht en inzet voor de volgende onderwerpen:

Van tijdelijk naar blijvend
'Tijdelijkheid is een aanvulling, geen basis. De culturele infrastructuur in stadsdelen kan niet leunen op tijdelijkheid, daar gaan instellingen aan ten onder.' (Amsterdamse Kunstraad, Verkenning 2022). Te veel cultuurinstellingen, zowel aan de IJ-oever als in de woonwijken, hebben tijdelijke huurcontracten met de bijbehorende onzekerheid. Om de huidige keten te beschermen en nieuwe instellingen te verwelkomen, moeten we streven naar ombuiging van tijdelijke naar permanente huisvesting.

Ruimtegebrek en verdringing
Door gebiedsontwikkeling komen kleine maar belangrijke culturele ondernemingen met tijdelijke huurcontracten in de problemen waardoor ze dreigen te verdwijnen. Dit speelt met name in de muziekwereld: oefenstudio's en onafhankelijke podia, die sowieso nagenoeg verdwenen zijn uit Amsterdam. Maar het geldt ook voor enkele Kunstenplaninstellingen. Daarnaast staan vrije ruimtes, plaatsen voor nachtcultuur en rafelranden, zo typerend voor Noord, onder druk. De ruimteproblematiek is het grootste knelpunt bij het behouden en stimuleren van een bij Noord passende culturele infrastructuur.

Inhalen achterstanden
In het Kunstenplan is de inhaalslag in cultuuraanbod en culturele infrastructuur in Nieuw-West, Zuid-Oost en Noord een sterke ambitie. Maar vooral de infrastructurele inhaalslag is nog verre van voltooid. Fysieke gebieden voor deze inhaalslag zijn de Banne-Noord, Buikslotermeerplein, Hamerkwartier en Purmerplein-Waterlandpleinbuurt.

Van onderop: met Noord en de noorderlingen
De groei van Noord moet gelijke tred houden met de groei van het cultuuraanbod en van de culturele voorzieningen (referentienorm), en onderdeel zijn van het Strategisch Huisvestingsplan Kunst en Cultuur. De wensen van oude en nieuwe noorderlingen en hun actieve betrokkenheid vanaf het eerste begin moeten in deze ontwikkelingen goed geborgd worden. Kunst en cultuur hebben naast artistieke waarde ook een belangrijke maatschappelijke waarde.

Verdere aandachtspunten en knelpunten
De verdichting van Noord heeft overal maar vooral op NDSM en in Overhoeks een beperkend effect op mogelijkheden voor festivals, evenementen en nachtcultuur. Het aantal geluid-producerende festivals loopt terug en de uitvoering van de gemeentelijke Nachtvisie kent uitdagingen. De snelle ontwikkeling van het Buikslotermeerplein, metrostation Noord en Elzenhagen als woongebieden verminderen de kansen om het gebied in te zetten als nieuw centrum voor nachtcultuur.

De stadsdelen kennen in het domein Kunst en Cultuur historisch gegroeide, grote verschillen in beschikbare middelen en personeelscapaciteit. 'Opvallend genoeg is de bezetting minimaal bij de stadsdelen die een inhaalslag nodig hebben' (Amsterdamse Kunstraad, Verkenning 2022). Dit geldt zeker voor Noord.

CONCEPT

OOST

Focus op makers

Amsterdam Oost profileert zich als het stadsdeel van de makers. Er werken en wonen veel kunstenaars en een aanzienlijk deel van de CAWA-ateliers bevindt zich hier. Daarnaast zijn er diverse grote en kleine culturele instellingen gevestigd die onderling steeds meer samenwerkingen zoeken. Het stadsdeel herbergt een groot aantal disciplines van podiumkunsten, beeldende kunst, spoken word en op muziekgebied faciliteiten voor zowel popmuziek als klassieke muziekbeoefening.

Vanwege de sterke groei van het stadsdeel is uitbreiding en intensivering van de culturele infrastructuur nodig. Het doel is om een divers, hoogstaand kunst- en cultuuraanbod te realiseren met ruimte voor experiment en innovatie. Zo veel mogelijk mensen in alle wijken moeten actief en/of passief kunnen participeren in Erfgoed/Kunst in de openbare ruimte. Door de Cultuur Commissie in Oost worden subsidieaanvragen objectief beoordeeld en de kwaliteit gegarandeerd. De Kunst- en Cultuursector moet inclusief zijn en zich inzetten om zo veel mogelijk bewoners te bereiken. We willen makers (jong en oud), kunstenaars, instellingen, bedrijven en stadsdeel verbinden, waardoor programma's ontstaan die ruimte bieden aan verschillende behoeften.

Ambities

- In Oost weten veel bewoners de weg te vinden naar het culturele aanbod. Er is ook een flinke groep bewoners, jong en oud, die deze aansluiting mist. Daarom moet een inclusiever kunst- en cultuurklimaat gerealiseerd worden zodat meer groepen bereikt worden. De eerste stap is het culturele aanbod zichtbaarder en toegankelijker maken. Onder meer door het ontwikkelen van een website waarop zowel de actuele kunst- en cultuuragenda als informatie over makers zijn de vinden. East& en samenwerkende partijen zijn hiermee bezig in overleg met de bestaande communicatiekanalen als Oostonline. Daarnaast kan kunst laagdrempeliger gemaakt worden door activiteiten te organiseren in de openbare ruimte zoals in parken en straten. Het Borneo Architectuur Centrum BAC organiseert tentoonstellingen over architectuur en erfgoed uit de buurt. Met bijvoorbeeld Gilde Amsterdam kunnen nieuwe routes worden gemaakt in Oostelijke eilanden, maar ook in Betondorp dat in 2024 honderd jaar bestaat, de wijk Jeruzalem en de Nieuwe Ooster.
- Zichtbaarder maken van kunst in de openbare ruimte door het ontwikkelen van kunstroutes. Hierdoor ontstaat meer (ver)binding met de omgeving en betrokkenheid bij de buurt.
- Ontmoeting en samenwerking in de cultuursector stimuleren door het organiseren van netwerkbijeenkomsten voor makers en culturele partijen, broedplaatsen etc. Meer specifiek is de wens om meer uitwisseling te stimuleren tussen het Shaffy Huis (huisvesting voor oudere kunstenaars met atelier- en expositieruimte) en jongere kunstenaars.
- Het bevorderen van meer samenhang, dialoog en cohesie in de wijken via uitwisseling tussen de bestaande (gevestigde) cultuursector, bedrijven, scholen en bewoners die niet of weinig participeren. Hiertoe kan de Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) als podium, informatiepunt en samenwerkingspartner dienen.
- Kunst en cultuur laten meegroeien met de stad. In Oost zijn grote en minder grote gebiedsontwikkelingen gaande waar veel nieuwe woningen worden toegevoegd. Voorbeelden zijn IJburg 2, Sluisbuurt, Amstelkwartier, Bajes en De Omval. Hier moet kunst en cultuur toegevoegd worden. Daarnaast heeft Oost binnen de bestaande wijken behoefte aan meer

CONCEPT

plekken om te presenteren, te exposeren en te repeteren. De Drenthal is een voorbeeld van een kansrijke plek.
- Vanwege de focus op makers heeft Oost behoefte aan meer broedplaatsen. Er zijn nu al nieuwe broedplaatsen in ontwikkeling zoals Baggerbeest (Sluisbuurt) en Wijburg (Ijburg).
- Toevoegen van kunst in andere disciplines, programma's en teams zoals het sociale domein.
- Beeldende kunst in de openbare ruimte versterkt de identiteit van de omgeving. In nieuwbouwwijken als Cruquius, Amstelkwartier, IJburg en Zeeburgereiland is behoefte aan nieuwe kunst in de openbare ruimte en betere culturele voorzieningen (jeugd).
- Amstelkwartier en het Bajesgebied bieden wellicht kansen voor nachtcultuur.
- De culturele infrastructuur in Oost uitbreiden ten behoeve van dans en literatuur. Met Stichting SLAA (Stichting Literaire Activiteiten Amsterdam) worden oriënterende gesprekken gevoerd over een te realiseren Literatuurhuis in Oost. De ontwikkeling van Christus Koningkerk tot theater in de Watergraafsmeer biedt misschien kansen voor een podium voor performance en dans. Het KIT Theater Royal Tropen Institute wordt mogelijk ook weer geopend als podium voor jonge kunstenaars en jeugdactiviteiten.

Aandachtspunten en knelpunten
- Er is een tekort aan betaalbare ruimte voor culturele partijen ten behoeve van productie, uitvoering en samenkomst. Veel huisvesting is op tijdelijke basis waardoor organisaties op zoek moeten naar een nieuwe plek (b.v. P/////AKT).
- Op IJburg 2 is aandacht nodig voor de bereikbaarheid en voor het realiseren van nieuwe voorzieningen voor dag-, avond- en nachtcultuur.
- Bij de keuze voor kunst in de openbare ruimte moet meer nagedacht worden over inclusie en diversiteit. Bij de totstandkoming van de werken is meer aandacht nodig voor een goede samenwerking met onder meer de gemeentelijke onderdelen zoals PMB en IB, G&O en R&D (o.a. percentageregeling). De uitvoeringsbudgetten voor kunst in de openbare ruimte zijn niet toereikend.
- Er zijn te weinig betaalbare woon- en werkruimten en voorzieningen voor kunstenaars en Artist in Residence (AIR).
- Voor het organiseren van een festival (een- of meerdaags) is op dit moment weinig tot geen ruimte in Oost. Hiervoor is aandacht nodig bij (her)ontwikkeling van gebieden.
- Activiteiten in de openbare ruimte verdienen ook extra aandacht in de vorm van voorzieningen en faciliteren met vergunningen. Er komen vragen uit de markt over organiseren van grotere festivals waarbij sprake is van Crowd Control. De vraag is of daar ruimte aan geboden kan worden in stadsdeel Oost.

ZUIDOOST

Creatief ondernemerschap

Zuidoost kenmerkt zich door de grote hoeveelheid makers en creatieven met verschillende achtergronden. Dit stadsdeel is een broedplaats voor artistiek talent en creatief ondernemerschap dat tot ver buiten het stadsdeel successen behaalt. Niet voor niets staat Zuidoost ook wel bekend als de 'hofleverancier van kunst en cultuur aan heel Nederland'.

CONCEPT

Het stadsdeel wil het lokale artistieke en creatieve klimaat stimuleren, samenwerking aanmoedigen en de culturele infrastructuur versterken. Het is goed om te zien dat lokale culturele instellingen zich hebben verenigd in een platform en dat festivals steeds vaker lokale creatieven inzetten voor programmering. Er wordt geëxperimenteerd met nieuwe samenwerkingen, kunstvormen en genres.

Keerzijde
Een ander kenmerk van Zuidoost is dat de makers die hier zijn geworteld vaak geen aansluiting vindt bij fondsen omdat zij niet in bepaalde hokjes passen of aan bepaalde criteria voldoen. Potentiële aanvragers ervaren de drempel bij cultuurfondsen als te hoog en doen hierdoor geen of weinig ervaring op met het aanvragen van subsidies. Het gevolg is dat zij afhankelijk blijven van het stadsdeel en geen toegang krijgen tot meerjarige financiële zekerheid. De potentie van de culturele sector in Zuidoost blijft hierdoor grotendeels onbenut; groei en ontwikkeling stagneert. Er is behoefte enerzijds aan professionalisering en versterking van de culturele infrastructuur in Zuidoost en anderzijds aan een andere opstelling van fondsen, aan een bredere blik en aanpassing van de criteria aan meer doelgroepen. Dit geldt ook voor het Kunstenplan.

Ambities
Zuidoost is volop in ontwikkeling. We kunnen de potentie van Zuidoost nog beter inzetten in de profilering van Amsterdam als cultuurstad. De ambitie is om de kunst- en cultuursector van Zuidoost de komende jaren verder te laten groeien. Door de zichtbaarheid van het culturele aanbod in het stadsdeel te verbeteren zal ook de economische waarde voor de stad groter worden en zullen bezoekers uit de hele stad en daarbuiten naar Zuidoost komen.

De gebiedsontwikkeling in Zuidoost maakt dat de culturele infrastructuur mee moe groeien. Maar de oplevering van de nieuwe wijken duurt nog lang waardoor nu al knelpunten ontstaan. Hoe kunnen creatieven en instellingen zichzelf ontwikkelen als hun huisvesting te klein is, tijdelijk is of er simpelweg (nog) niet is? De tijdelijke lege ruimtes die worden ingezet voor bijvoorbeeld tijdelijke broedplaatsen, experimentele initiatieven en ateliers bieden zowel oplossingen als nieuwe uitdagingen. Door de tijdelijkheid kunnen makers en culturele initiatieven voor relatief weinig geld zichzelf ontplooien en experimenteren. Ook kunnen zij werken aan draagvlak en bestaansrecht. Tegelijkertijd zorgt de tijdelijkheid voor veel onzekerheid over de toekomst en vergt een nomadisch bestaan veel energie. Hierdoor stagneert groei en professionalisering.

Omdat Zuidoost bij uitstek een stadsdeel is waar de diversiteit en meerstemmigheid van Amsterdam in het DNA van het culturele aanbod wordt weerspiegeld, kunnen de instellingen en creatieve ondernemers in dit stadsdeel een essentiële rol spelen bij het meer inclusief maken van de cultuursector in de hele stad. Grootstedelijke culturele instellingen zoeken steeds meer de samenwerking op met culturele partners in Zuidoost. Deze samenwerkingen bieden kansen om van Zuidoost het tweede culturele centrum van de stad te maken. In het culturele aanbod van Zuidoost worden verhalen van de stad en de inwoners verteld die niet altijd zichtbaar zijn in de stadsbrede culturele infrastructuur. De accenten liggen op aandacht voor de verscheidenheid van culturele achtergronden, het erfgoed van het jonge stadsdeel en diens inwoners en ruimte voor experiment. Kunst in de openbare ruimte, de podiumkunsten en de broedplaatsen zijn een sterk onderdeel van de culturele infrastructuur in Zuidoost. Er zijn dansscholen, presentatieplekken voor beeldende kunst, theaterzalen, culturele evenementen, debatruimtes, muziekscholen en

CONCEPT

broedplaatsen. Deze plekken hebben naast een artistiek karakter ook een sociaal-maatschappelijke functie. Om van Zuidoost het tweede culturele centrum te maken, is het ook belangrijk om in te zetten op het aanbod in de avond. Het stadsdeel heeft een groter theater en een plek voor een cultuurpodium nodig om deze potentie te benutten.

Aandachtspunten en knelpunten
Zuidoost heeft nu een gering aanbod aan avondprogrammering. Bezoekers en bewoners zijn bekend met het aanbod rondom de Arena Boulevard maar zullen minder snel de wijken ingaan om andere culturele programmering te verkennen. Het Bijlmer Parktheater draait een volle agenda, maar heeft slechts plek voor 160 bezoekers. Door de ontbrekende geluidsisolatie kunnen er tijdens voorstellingen geen repetities plaatsvinden of danslessen gegeven worden in de studio's. Ook mist het theater een café waar theaterbezoekers voor of na de voorstelling terecht kunnen.

Het tijdelijke filmhuis heeft nu onderdak bij het tijdelijke restaurant Elixer maar kan door ruimtegebrek niet uitbreiden naar meer bezoekers en een grotere programmering. Er is naast geringe avondprogrammering geen nachtprogrammering. Zonder goed nachtelijk OV en veilige fietstoegangswegen zal deze nachtprogrammering zich niet tot nauwelijks kunnen ontwikkelen. Dit terwijl programmeurs uit het stadsdeel wel volle zalen trekken in de instellingen in het stadscentrum. Een beter geïsoleerd Muziekcentrum Zuidoost, een experimentele kunsthal en een poppodium maken de bloei van een avondcultuur mogelijk en kunnen ervoor zorgen dat kunst en cultuur voor alle bewoners van Zuidoost toegankelijk wordt.

In Zuidoost worden nieuwe wijken gebouwd en bestaande wijken heringericht. Divers en hoogwaardig cultuuraanbod, zowel voor actieve als passieve deelname, vergroot de leefbaarheid en maakt dat bewoners trots zijn op hun wijk. Op dit moment is er te weinig spreiding van cultureel aanbod. Buiten de ArenAPoort is het aanbod zeer schaars. Het doel is om in de gebiedsontwikkeling ruimte te creëren voor dansgroepen, ateliers en muziekscholen. Deze ruimtes moeten multifunctioneel zodat ze gebruikt kunnen worden door meer partijen. Door deze samenwerkingen komen ook weer nieuwe *crossovers* tot stand. Het is belangrijk dat het kunst- en cultuuraanbod niet alleen door de stad verspreid wordt, maar ook binnen het stadsdeel. Hierdoor kunnen mensen in Reigersbos even makkelijk kunst en cultuur ervaren als de mensen in ArenAPoort of het stadscentrum.

ZUID

Meer dan het Museumplein
Amsterdam Zuid kent een groot aantal kunst- en cultuurvoorzieningen en een rijk aanbod aan activiteiten. Tot de culturele infrastructuur horen organisaties als concertzaal OCCII, de Rietveld Academie, Filmtheater Rialto, CC Amstel, broedplaats Tempel, Cinetol, het Sandberg Instituut, Museum De Dageraad en de biënnale Art Zuid. De grootstedelijke instellingen rond het Museumplein behoren ook tot stadsdeel Zuid. Wie hier woont, onderneemt of een bezoek brengt, kan volop genieten van kunst en cultuur. De keerzijde van dit grote artistieke internationale aanbod is, dat er niet altijd evenveel aandacht en steun is voor het nieuwe, jonge, alternatieve kunstaanbod in de zeer diverse gebieden in het stadsdeel.

Stadsdeel Zuid kent drie gebieden met elk een sterke eigen identiteit, en eigen behoeften en uitdagingen. Het is belangrijk om de gebieden te typeren want te vaak is het beeld van Zuid eendimensionaal, als welvarend stadsdeel, zonder dat er aandacht is voor de maatschappelijke en artistieke uitdagingen die ook hier spelen.

De Pijp/Rivierenbuurt
Nog steeds wonen veel kunstenaars en makers in de Pijp, maar de stijgende huren maken dit steeds moeilijker. In de Diamantbuurt bundelen Cultureel Clubhuis Amstel, de OBA, Cinetol, broedplaats Tempel en de IVKO hun krachten met als doel een levendige laagdrempelige, inclusieve en creatieve culturele hotspot. Gezamenlijk zetten ze zich ook in voor projecten gericht op de Diamantbuurt, een buurt met veel Amsterdammers in een kwetsbare situatie. De positie van CC Amstel staat echter financieel onder druk. Zie onder 'knelpunten'.

Oud Zuid
Oud Zuid wordt in cultureel opzicht vooral gekenmerkt door de grote instellingen op en rondom het Museumplein. Naast het Museumplein is ook het Vondelpark een van de meest populaire plekken in de stad voor kunstenaars om te exposeren. Door de grote drukte op beide plekken is hierbij steeds weer sprake van zorgvuldige afweging van wat wenselijk en mogelijk is. Schinkelhaven is nu nog een industrieel gebied maar wordt de komende jaren ontwikkeld tot een gemengd woon-werk-gebied, als onderdeel van het Schinkelkwartier (Nieuw-West en Zuid). In Schinkelhaven wil stadsdeel Zuid een stimulerende rol spelen en de kansen voor nieuwe kunst- en cultuurinitiatieven, voor bestaande en nieuwe kunst en cultuurorganisaties, voor nachtcultuur en creatieve werkplekken verder onderzoeken.

Buitenveldert/Zuidas
Buitenveldert en Zuidas vormen op dit moment wat betreft uitstraling en sociaal karakter nog twee aparte 'eilanden' binnen de stad en verschillen sterk op het gebied van kunst en cultuurvoorzieningen. Buitenveldert valt bestuurlijk onder Zuid en blijft achter wat betreft de culturele infrastructuur. Dit is een van de aandachtspunten in Zuid voor de nieuwe Kunstplanperiode. De fysieke ruimte van Buitenveldert biedt, binnen de kaders van het stedenbouwkundige erfgoed (AUP Van Eesteren) en de groene kwaliteiten, veel kansen voor een verlevendiging van de wijken. In het Amstelpark wordt veel activiteit ondernomen op gebied van beeldende kunst, onder andere door Zone2Source.

Zuidas kent als ontwikkelgebied een eigen kunstbeleid met aparte middelen. In het streven een levendige stadswijk te worden wordt ingezet op het vestigen van meer culturele voorzieningen. Aanvullend op bestaande locaties waar kunst uit bedrijfscollecties wordt tentoongesteld (ABN AMRO, AkzoNobel, VU), zal de komst van het Museum of Contemporary Art in de voormalige rechtbank aan de Parnassusweg bijdragen aan een aantrekkelijk kunstklimaat. Daarnaast zal de levendigheid in de buitenruimte worden vergroot door het stimuleren van meer culturele evenementen en de realisatie van meer kunstwerken in de openbare ruimte.

Kansen
- Versterken van CC Amstel met belangrijke functies in lijn met de aanbevelingen uit de Verkenning 2022 van de Amsterdamse Kunstraad (voor jonge makers, voor circustheater en urban arts).

CONCEPT

- In Zuid zijn veel talenten, kunstenaars en makers gevestigd.
- Er is veel kennis binnen het stadsdeel aanwezig vanwege onderwijsinstellingen als de Rietveldacademie, IVKO, en het Sandberg Instituut.
- Professionele aanpak van kunst en cultuur versterken door het werken met kunstcommissie voor Zuid, de ACK.
- Meer zichtbaar maken van kunst- en cultuureducatie, want het bereiken van kinderen en jongeren is de start van een cultuurminnende stad.
- Community Art verder bestendigen.
- Schinkelhaven als opkomend gebied heeft veel potentie; ook Zuidas/Buitenveldert is een gebied met potentie.

Knelpunten
- Er is weinig budget voor experiment/nieuwe kunstuitingen/kunst in de openbare ruimte. Er zijn weinig betaalbare plekken, vrije ruimten, broedplaatsen etc. Buitenveldert zou een geschikte locatie kunnen zijn voor een broedplaats.
- Er is weinig politieke aandacht voor Zuid vanwege de stedelijke culturele infrastructuur op grondgebied van Zuid (Museumplein).
- Er is geen cultuurverkenner in Zuid vanuit het AFK.
- De positie van CC Amstel staat financieel onder druk.

CC Amstel
CC Amstel is onmisbaar voor de Diamantbuurt, waar veel huishoudens zijn met gestapelde problematiek. Momenteel wordt het cultuurhuis alleen door stadsdeel ondersteund; meer stedelijke steun in de nieuwe Kunstenplanperiode is essentieel voor het voortbestaan. Dit is geheel in lijn met aanbevelingen van de Amsterdamse Kunstraad (Verkenning 2022). Het cultuurhuis kan beschouwd worden als een van de meest inclusieve basisvoorzieningen in een goed gespreide culturele infrastructuur voor de hele stad. De functie van CC Amstel is ook stedelijk van groot belang: als podium met een stedelijke aantrekkingskracht en ruimte voor jonge makers, inclusieve programma's, circustheater, dans en urban arts, daarnaast ook als productiehuis gericht op sociaal-culturele thema 's, jeugd en programma's die inspelen op de buurt (jeugdproblematiek, lhbtiq+ thematiek, armoede, etc.). Ook faciliteert CC Amstel vele jonge kunst- en cultuurorganisaties uit verschillende stadsdelen en biedt zij ruimte aan bijvoorbeeld de Jeugtheaterschool, cultuureducatieprogramma's voor jongeren en als repetitieruimte voor grote stedelijke partners.

ACK - Kunstcommissie voor Zuid
Door de verscheidenheid aan cultuuruitingen, de grote vraag en het uitgebreide aanbod, maakt het stadsdeel al meer dan 25 jaar gebruik van de onafhankelijke adviezen van de kunstcommissie voor Zuid, de ACK. De ACK adviseert stadsdeel over subsidieaanvragen waar de kwaliteit en impact van kunst voor het gebied beoordeeld dient te worden vanuit objectiviteit en deskundigheid. Ook adviseert ze het stadsdeel en de kunstenaar op verzoek bij kunst in de openbare ruimte trajecten. Waar nodig en wenselijk stemt de ACK af met het Stadscuratorium.

Community Art
Sinds drie jaar stelt stadsdeel een bedrag beschikbaar vanuit de Sociale Basis voor community art. Er is veel behoefte aan ondersteuning van projecten van professionele kunstenaars en bewoners

CONCEPT

en dit draagt bij aan de verbetering van de leefbaarheid en stimuleert tevens kunstenaars werkzaam in het stadsdeel. Ruimte voor experiment wordt gestimuleerd zodat nieuw talent meer verbindingen kan aangaan met de stad. Deze vorm van kunst maakt het bovendien mogelijk om integrale opgaven op te pakken binnen het stadsdeel.

Overige aandachtspunten
In Zuid geldt, net als in de andere stadsdelen, dat de mensen die de wegen al kennen, de subsidies weten te bereiken. Vaak zijn het de 'usual suspects' die aanvragen doen – en dankzij hun ervaring vaak ook toegekend krijgen. Dit komt de diversiteit van de aanvragers en dus van de uitvoerders niet altijd ten goede. Er kan nagedacht worden over hoe het bereik vergroot kan worden. Deze slag wordt idealiter opgepakt zowel op stedelijk niveau (website, communicatie) als op stadsdeelniveau (netwerken, lokale bijeenkomsten, spreekuren). Initiatieven zoals de Werkdesk K&C, AFK, Stadscuratorium en ook hun rol zijn ook nog niet altijd even zichtbaar voor de Amsterdammers.

Ruimte voor kunst in de openbare ruimte is schaars. Alternatieve manieren van kunstuitingen komen op gang. Er komen steeds meer aanvragen voor bijvoorbeeld tijdelijke kunstobjecten, expo's en muurschilderingen en de noodzaak om deze verzoeken integraal te beoordelen is groot . De financiële speelruimte voor nieuwe kunstopdrachten is zeer beperkt. De vele vragen voor muurschilderingen of andere kunstwerken in de openbare ruimte zijn tijdrovend, want elke vraag is weer maatwerk, er zijn geen stedelijke kaders voor muurschilderingen. Het is evenwel een belangrijke zaak dat stadsdelen de kwaliteit van de openbare ruimte goed kunnen behartigen. Hier zou meer stedelijk kader een steun in kunnen zijn.

NIEUW-WEST

De kunst- en cultuursector in Nieuw-West kent uitdagingen op het gebied van financiering en huisvesting. Tegelijkertijd zijn er veel kansen want Nieuw-West is het jongste stadsdeel en zit dus vol talent. Naast een aantal grote culturele instellingen zijn er vooral kleine *grassroots*-instellingen met ieder een eigen karakter. Er zijn ook instellingen met groeimogelijkheden, en tegelijk veel huisvestingsvraagstukken. Nieuw-West kent de meeste broedplaatsen van de stad, zoals De Vlugt, Lely, Lutke, Lycka, Lola Luid, 1800 roeden, en de Nieuwe Meer. De tijdelijkheid van veel van deze plekken maakt het ook kwetsbaar. Onder de makers is veel jong talent aanwezig, hoewel deze groep vaak moeite heeft met professionalisering, financiering van projecten en huisvesting.

Op het gebied van de podiumkunsten is er in Nieuw-West een redelijk aanbod met onder meer Theater de Meervaart, ICK, ISH, Theater van Deyssel en Muziekcentrum Aslan. In dit kader is de moet ook de nieuwe theaterbroedplaats De Sloot genoemd worden en de aanwezigheid van onder meer theatercollectief Dood Paard. Als het gaat om sociaal culturele praktijken zijn er veel activiteiten in Nieuw-West van onder meer The Beach, Buurtwerkplaats Noorderhof, Storytelling Centre, New Metropolis Nieuw-West, Female Economy en ZID theater. Verder zijn er meerdere vestigingen van de OBA in Nieuw-West.

Om te komen tot een divers en rijk kunst- en cultuurklimaat gaat stadsdeel Nieuw-West in de nieuwe periode focussen op volgende thema's:

CONCEPT

- Jonge makers - beter in positie krijgen
- Kunst & publieke ruimte - oud & nieuw
- Communicatie - om het veld te versterken
- Financiering - moet beter aansluiten
- Huisvesting - voor culturele instellingen
- Nachtvisie - passend in Nieuw-West
- Kunst & cultuur - als sociaal smeermiddel

Kansen
De gebieden Slotermeer, Slotervaart, Sloterdijk, Osdorp en de Nieuwe Meer zullen naar verwachting de komende 20 tot 30 jaar aanzienlijk groeien en veranderen. Hier doet zich dus een uitgelezen kans voor om kunst en cultuur te integreren en te verankeren in deze ontwikkelingen. Het Verhalenhuis en de nieuwe Meervaart zijn hiervan mooie voorbeelden.

In Sloterdijk zien we een aantal culturele ontwikkelingen zoals de nieuwe theaterbroedplaats De Sloot en nachtclub Lofi. Daarnaast zijn er meer kansrijke ontwikkelingen in het gebied.
In Geuzenveld wordt gewerkt aan een nieuw jongerencentrum waarin een combinatie wordt gezocht tussen sport en kunst & cultuur. Dit centrum moet nog gebouwd worden maar in het huidige pand is er ook al de mogelijkheid tot programmering.
Het gebied rondom Osdorpplein is met de komst van de nieuwe Meervaart en het Verhalenhuis een mogelijke nieuwe culturele hotspot maar dat zal nog even duren. Er is veel onduidelijkheid over de tussentijd, waarbij mogelijk de huurders van het Talentenhuis en ook de Muziekschool op zoek moet naar een nieuw onderkomen.
De ontwikkeling van het Schinkelkwartier zal ook enige tijd in beslag nemen maar ook nu zijn er al mogelijkheden voor kunst en cultuur. Het stadsdeel is met G&O in gesprek om nieuwe verbindingen te laten ontstaan tussen vastgoedpartijen die aanwezig zijn in het gebied en culturele partijen.

Waar het stadsdeel groeit, zal de vraag naar lokaal cultuuraanbod toenemen. Hoewel er (jonge) makers en instellingen actief zijn in Nieuw-West, krijgen zij momenteel niet de kans om zich optimaal te presenteren. Met betere financieringsmogelijkheden, ruimte en presentatiekansen kan het lokale culturele veld echt floreren en zullen makers en initiatieven zich verder kunnen ontwikkelen tot gevestigde namen in Amsterdam.

Knelpunten
Nieuw-West is hard aan het groeien en op basis van de referentienorm kunst en cultuur betekent dat dat er vierkante meters bijkomen voor kunst en cultuur. Tegelijk is er vanuit het veld veel vraag naar ruimte. De lijst van instellingen die hun ruimte moeten verlaten of meer ruimte nodig hebben groeit snel. Zeker het aantal vierkante meters in de broedplaatsen staat onder druk en veel broedplaatsen zijn tijdelijk.

Er is relatief weinig nachtcultuur in Nieuw-West. Gezien het grote aantal jongeren liggen er kansen om Nieuw-West op (nacht)cultureel vlak verder te ontwikkelen. Er dient wel goed te worden gekeken naar wat (nieuwe) nachtcultuur voor bewoners uit Nieuw-West betekent en of het bijdraagt aan de verdere ontwikkeling van het stadsdeel.

CONCEPT

Er zijn talloze financiële stromen binnen het stadsdeel. Via het Kunstenplan wordt een aantal instellingen ondersteund, zoals de Meervaart, ICK en The Beach. Andere instellingen worden op andere manieren ondersteund. En vanuit het stadsdeel is er de eigen subsidielijn voor gebiedsgebonden kunst- cultuuractiviteiten. Het stadsdeel ziet dat er veel partijen zijn die jarenlang deze wegen weten te bewandelen, maar dat er verfrissing nodig is. Tegelijk blijkt dat instellingen niet weten door te groeien naar meer passende regelingen bij bijvoorbeeld het AFK.

Nieuw-West kent meer dan 400 fysieke werken in de openbare ruimte en ook dit jaar worden er weer nieuwe werken toegevoegd. Wat weten we over deze werken, wie zijn de makers en wie of wat vertegenwoordigen zij? Wat vinden we belangrijk, hoe gaan we ermee om en aan welke verhalen en stemmen willen wie ruimte bieden? Maar waar is het budget voor dit alles?

Nieuw-West is qua inwonersaantal het grootste stadsdeel van de stad. Als wij kijken naar het aanbod aan talentontwikkeling zien we echter dat dit enorm achter blijft. En ook nog eens dat deze talentontwikkeling zich concentreert in de gebieden Osdorpplein en Slotermeer. Vele buurten van Nieuw-West missen dus een talentontwikkeling aanbod.

Het valt op dat veel instellingen en initiatiefnemers in Nieuw-West moeite hebben met het bereiken van lokale bewoners. Over het algemeen geldt dat hoe groter het initiatief is, hoe breder het bereik zal zijn. Lokale kleine initiatieven slagen er nog vrij goed in om lokale bewoners te betrekken bij hun programmering en projecten. Echter, organisaties die groter zijn of vrij abstracte werken hebben een beperkt bereik. De publieksgroepen die deze organisaties bereiken lopen sterk uiteen en elke organisatie heeft een eigen netwerk en type publieksgroep. Het is opvallend dat er geen specifiek gebied in Nieuw-West is dat fungeert als culturele trekker. De verschillende organisaties moeten zelf aan de slag om het lokale netwerk te betrekken bij hun activiteiten.

De bereikbaarheid van de culturele voorzieningen in Nieuw-West is een aandachtspunt. De gebieden waar nu nog weinig of geen openbaar vervoer aanwezig is in de avond en nacht trekken geen publiek. Deze zijn niet aantrekkelijk om te bezoeken waardoor zo'n voorziening zich niet optimaal kan ontwikkelen door het uitblijven van publiek. In gebieden die nu nog in ontwikkeling zijn zoals Sloterdijk/Riekerpolder zijn nog geen fiets- en voetpaden aangelegd.

Wensen
Nieuw-West wil inzetten op verbreding en versterking op de volgende onderdelen:

- Wat betreft organisaties die zich richten op beeldende kunst zijn er veel kleine organisaties, te weten de Appel, het van Eesterenmuseum, bureau Postjesweg, Street Art Museum, Pleinkamer.
- Op het gebied van muziek is het aanbod in Nieuw-West vrij karig. Soms is er in de Meervaart een concert, maar verder blijft het bij incidentele momenten zoals het Sloterplasfestival. Wel vinden er grote muziekfestivals als Loveland en Mystic Garden plaats maar deze commerciële festivals missen nog wel eens de verbinding met de buurt. Hier valt dus nog veel te winnen.
- Met de komst van Cinema de Vlugt is er na 20 jaar weer een bioscoopje in de buurt. Maar deze is klein en hier is ook meer aandacht op nodig.

CONCEPT

WEST

Amsterdam West wil een plek zijn met een prettige balans tussen wonen, werken en recreëren. Het is een dynamisch stadsdeel met gemengde wijken en een bruisende culturele infrastructuur. Het stadsdeel wil West levendig en leefbaar houden en streeft naar een kunst- en cultuuraanbod waar zoveel mogelijk bewoners zich in herkennen en wat goed aansluit bij de sociale context van de wijken.

West wil een stadsdeel zijn waar culturele organisaties, kunstenaars en creatieve makers zich graag vestigen en waar ruimte is voor experiment en innovatie. West stimuleert verbinding en samenwerking tussen professionele makers en bewoners, tussen kunstenaars en culturele organisaties in West, maar ook tussen lokale makers en podia met kunstinstellingen in de rest van de stad. Het stadsdeel spoort op, jaagt aan, faciliteert en geeft ruimte aan de bestaande creatieve energie in de buurten.

De afgelopen jaren is er door het stadsdeel flink geïnvesteerd in culturele activiteiten en infrastructuur. Nu deze begint te bloeien is het zaak om deze groei te verduurzamen en te blijven investeren. Zo houden we vast aan wat er begint te ontstaan, versterken we initiatieven en kunnen we verder bouwen.

Ambities
Het beeld van West is dat het goed gaat. De aantrekkingskracht van het stadsdeel is groot en er wonen steeds meer kapitaalkrachtige Amsterdammers. Tegelijkertijd zien wij ook hier een groeiende kloof tussen deze kapitaalkrachtige bewoners en mensen die dat niet zijn. Er gaat extra aandacht uit naar projecten gericht op verbinding en inclusie, die bewoners betrekken voor wie deelname niet vanzelfsprekend is.

Door het stimuleren van kunst in, met voor en door de buurt werkt West aan een cultureel aanbod dat aantrekkelijk en toegankelijk is. Dit gebeurt in samenwerking met bewoners en andere formele en informele netwerken in de wijk zoals welzijnsinstellingen en scholen.

Diversiteit, inclusie en toegankelijkheid zijn belangrijke voorwaarden bij alle activiteiten die worden ondersteund door het stadsdeel. Door het stimuleren van professionele activiteiten wordt continue gezocht naar het bereiken van nieuw publiek op laagdrempelig toegankelijke locaties. Het vergt blijvende aandacht om te zorgen dat bewoners zich herkennen in het aanbod en voldoende talenten de weg naar het stadsdeel - en overige fondsen - weten te vinden.

Ditzelfde geldt voor de fysieke bereikbaarheid van de culturele organisaties in West. De toegankelijkheid van deze organisatie wordt momenteel onderzocht en waar nodig worden organisaties ondersteund in het fysiek verbeteren van hun locaties.

West zet zich in voor (fysieke) ruimte voor kunst en cultuur. West is het meest dicht bevolkte stadsdeel van Amsterdam en ruimte is schaars. Door de toenemende groei van de stad is het belangrijk dat West zich ervoor inzet dat de bestaande infrastructuur en juist ook de rafelranden niet verdwijnen.

CONCEPT

Kansen

- De huidige culturele infrastructuur van West is groter dan alleen de culturele organisaties met een programmering gericht op de buurt die periodiek ondersteund worden door het stadsdeel. West heeft een netwerk van terugkerende relaties opgebouwd die op basis van projectsubsidie activiteiten organiseren met en voor de bewoners. West trekt hierin vaak samen op met het Amsterdams Fonds voor de Kunst.
- Er is hard gewerkt aan de culturele identiteit van de programmering in de parken en op de pleinen. Op deze ervaring wordt voortgebouwd en de openbare ruimte wordt verder ontwikkeld als tijdelijk podium voor kunst en cultuur.
- Verhalen van bewoners worden vertaald naar kunstwerken in de openbare ruimte en worden bakens van trots van de buurt. Vanaf 2023 zet West zich extra in voor de Vrouwen van West.
- Kunst zet ons aan het denken, over onszelf en over de samenleving. Kunst in West wordt sterker gepositioneerd in het sociaal debat. Cultureel maatschappelijke locaties geworteld in de wijken van West hebben zich bewezen als ideale plekken voor kunstvormen die de onderlinge dialoog stimuleren.
- Met woordkunst worden complexe thema's onderzocht en ingezet om sociale samenhang in buurten te verstevigen. West zet in op het versterken, verbreden en uitbreiden van het netwerk, en geeft ruimte aan lokaal talent om zich te ontwikkelen.

Knelpunten

Door stedelijke vernieuwing en gebiedsontwikkeling zullen er de komende jaren meer dan vijfduizend woningen en dus ook veel bewoners bijkomen in West. Met de transformatie van Sloterdijk Zuid van bedrijventerrein naar woonwijk wordt een van de eerste gebieden ontwikkeld in het kader van Haven-Stad. In het Mercatorpark wordt een nieuwe stadswijk gebouwd. Het Food Center zal wijken voor nieuwe woningen met de Markthal als blikvanger van het terrein. West ziet kansen voor de realisatie van nieuwe kunst en culturele voorzieningen in deze nieuwe wijken in het stadsdeel maar voorziet dat er straks onvoldoende financiële middelen zijn om deze locaties financieel te ondersteunen. Amsterdam West onderschrijft de zorgen die de Amsterdamse Kunstraad uitspreekt in de Verkenning 2022 over hoe deze nieuwbouw zich gaat verhouden tot het aanbod van en de toegang tot kunst in de stad. De Kunstraad wijst erop dat de stad groeit, maar het budget voor kunst en cultuur niet mee groeit.

De bereikbaarheid in West is relatief goed, maar West breidt uit en met de transformatie van kantoorpanden in het Westerpark, de komst van de Houthavens en ontwikkeling van Haven-stad is goede bereikbaarheid en openbaar vervoer verbindingen een punt van aandacht. Daarnaast is het belangrijk om in te zetten op een veilige openbare ruimte, met name voor kwetsbaardere groepen zoals vrouwen en de lhbtqi+ gemeenschap.

WEESP/DRIEMOND

Kunst en cultuur is een belangrijke economische en sociale waarde voor stadsgebied Weesp. Er is een grote verscheidenheid aan kunst en cultuur voor zowel passieve als actieve deelname door inwoners van Weesp en Driemond alsook in de regio. Weesp kent een groot aantal individuele makers en instellingen gerund door vrijwilligers en professionals. De evenementen en de rijke historie trekken veel mensen naar Weesp: nieuwe bewoners, nieuwe bedrijven en bezoekers. Het

CONCEPT

stadsgebied heeft een belangrijke regionale functie. Weesp heeft de ambitie kunst en cultuur te stimuleren en nog sterker op de kaart te zetten in dit sterk groeiende stadsgebied.

Aandachtspunten

- Een deel van de cultuursector in Weesp ondervindt nog steeds de (financiële) gevolgen van de coronacrisis door bijvoorbeeld een lager bezoekersaantal.
- Er is veel vraag naar met name permanente huisvesting voor culturele instellingen en individuele makers.
- De culturele voorzieningen zijn nu vooral geconcentreerd in het centrum van Weesp. In de wijken en in Driemond is er nog weinig aanbod te vinden. Juist op deze plekken zouden deze voorzieningen de wijken kunnen verrijken en vooral ook de wijken en hun inwoners op die manier meer kunnen verbinden met het centrum van Weesp.
- De vele vrijwilligers zijn zeer waardevol, maar maakt de culturele instellingen vaak ook kwetsbaar.
- Jongeren bereiken is voor velen in de kunst- en cultuursector een lastige, Weesp herkent dit. In Weesp/Driemond zijn nagenoeg geen mogelijkheden voor jongeren om überhaupt uit te gaan. Al vanaf jonge leeftijd wordt ze duidelijk dat ze hiervoor naar Amsterdam moeten en dan is Weesp ze al vroeg 'kwijt'. Nachtcultuur voor jongeren om ook hen aan Weesp te blijven verbinden is een goede toevoeging op het aanbod.
- Voor 2023 en 2024 worden de periodieke subsidies nog verstrekt volgens het oude beleid van de gemeente Weesp (conform Ahri procedure). Dit om de instellingen de tijd te geven de omschakeling te maken maar ook omdat de volgende Kunstenplanperiode start in 2025. Het stadsgebied geeft de culturele instellingen graag duidelijkheid over hun positie in het komende Kunstenplan.
- Ook voor incidentele subsidies geldt vooralsnog het oude beleid van Weesp. Voor het buurtgebonden budget dat hiervoor beschikbaar is, zal een regeling worden opgesteld gelijk aan de stadsdelen. Het mandaat ligt bij het dagelijks bestuur van Weesp. Op dit moment willen instellingen graag weten hoe de toekomst eruit ziet. De vrees is dat zij 'verdwijnen' in het grote aanbod van Amsterdam. In ieder geval de komende Kunstenplanperiode is een apart budget voor Weesp en Driemond wenselijk.

Kansen

Weesp groeit. In de wijk Weespersluis komen steeds meer nieuwe jonge gezinnen (veelal uit Amsterdam) die aangetrokken worden door een combinatie van ruimte (zowel binnen als buitenshuis) en de (culturele) voorzieningen in Weesp. Deze gezinnen zijn bekend met het culturele aanbod van Amsterdam, maar weten ook al snel hun weg naar bijvoorbeeld Theater City of Wesopa te vinden. Juist deze gezinnen hebben behoefte aan culturele voorzieningen zoals in Amsterdam. In de wijk Weespersluis is hier op dit moment echter nog geen ruimte voor gemaakt. Er wordt wel gesproken om de buurtkamers ook naar deze nieuwe wijken uit te breiden. Een permanente plek voor kunst en cultuur in deze maatschappelijke ruimte zou een mooie kans zijn.

Met de fusie tussen Weesp en Amsterdam maken alle basisscholen in Weesp gebruik van dezelfde voorzieningen en financiële middelen. Verschillende instellingen bieden een programma voor cultuureducatie. De kwartiermaker van Mocca die in Weesp actief is, is van toegevoegde waarde om instellingen en scholen te verbinden. Op dit moment is er zelfs te weinig ruimte op scholen

CONCEPT

voor alle nieuwe kinderen die in Weesp verwacht worden de komende jaren. De behoefte aan cultuureducatie zal dus ook stijgen.

Uitgangspunt vanuit het Weesper beleid en subsidievoorwaarden is dat kunst en cultuur bereikbaar moet zijn voor alle Weespers. Met de Code Diversiteit & Inclusie zoals de gemeente Amsterdam deze hanteert maken de instellingen momenteel kennis. Verschillende instellingen hebben het maken van een actieplan in de planning opgenomen. Er wordt door instellingen veel aandacht besteed om zowel in de organisatie intern als de actieve deelnemers en bezoekers zo divers mogelijk te laten zijn maar het blijft lastig om hieraan te voldoen. Ook toegankelijkheid is voor instellingen een uitdaging. Letterlijk, door bijvoorbeeld het ontbreken van voorzieningen als bijvoorbeeld een lift.

In Weesp verzorgt theaterschool Zone 1380 een professionele vooropleiding. Daarnaast hebben de verschillende instellingen een programmering en cursussen waarbij talentontwikkeling het uitgangspunt is. Een andere professionele aanbieder is er nog niet in Weesp. Theater City of Wesopa heeft de ambitie maar financiële middelen ontbreken.

Aan de groei van Weesp zit een grote potentie voor stijgende bezoekersaantallen, maar tevens zijn de organisaties hier nog niet op toegerust. Gezien de veranderende omgeving bestaat de noodzaak om te professionaliseren en de wens om meer betaalde krachten aan te trekken, maar ontbreken de financiële middelen. Ook in relatie tot Fair Pay zijn er nog stappen te maken.

Weesp merkt dat sinds de fusie meer professionele makers en organisaties zich hier willen vestigen. Dit zorgt voor professionalisering en uitbreiding van het aanbod in Weesp, maar geeft ook de noodzaak van huisvestging aan. Bovendien groeien (vanwege de toename van het aantal kinderen) de muziekscholen hard en merkt het stadsgebied dat de beschikbare voorzieningen niet in balans zijn met de groei van de stad.

CONCEPT